

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права, кримінології, цивільного та господарського права**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан юридичного факультету

С.В. Матвеев

**РОБОЧА ПРОГРАМА
КРИМІНАЛІСТИКА
(назва навчальної дисципліни)**

підготовки перший (бакалаврський) рівень
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 08 «Право»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 08 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Право»
(найменування освітньої програми)

тип дисципліни дисципліна професійної підготовки

2020 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

_____ І.В.Шаповалова
(підпис) (прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою кримінального права,
кримінології, цивільного та господарського
права № 1
від «28»серпня 2020 року

Завідувач кафедри

_____ І.В.Шаповалова

Розробники Александренко Олена Віталіївна, кандидат юридичних наук, доцент

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова навчальна дисципліна

Передумови вивчення навчальної дисципліни: Вивчення дисципліни повинне базуватись на знаннях, отриманих здобувачами вищої освіти під час опанування ними фундаментальних положень таких навчальних дисциплін як Кримінальне право Особлива частина, Цивільне право Особлива частина, Адміністративне право, Прокуратура України та ін..

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Криміналістика» є закономірності механізму злочину, виникнення інформації про злочин і його учасників, а також закономірності збирання, дослідження, оцінки і використання доказів і заснованих на пізнаннях цих закономірностей засобах і методах судового дослідження і запобігання злочинів.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин 5 кредити ECTS.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Криміналістика» є засвоєння студентами основних теоретичних положень науки криміналістики та формування спеціальних умінь і навичок, необхідних в практичній діяльності з розслідування злочинів.

Основні завдання вивчення дисципліни: вивчення дисципліни "Криміналістика" ставить перед собою завдання розуміння студентами основних проблем науки криміналістики, предмету та системи криміналістики, теоретично-діяльнісних основ криміналістики, сучасних техніко-криміналістичних засобів, що використовуються при розслідуванні злочинів, тактичних прийомів та організаційних форм проведення окремих слідчих дій та їх належної фіксації, методів планування та організацію розслідування окремих видів злочинів.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Криміналістика» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК2.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК7.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК8.	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК10.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності

СК11.	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК13.	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
СК16.	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання (ПР)

ПР4.	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
ПР9.	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
ПР13.	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПР14.	Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.
ПР20.	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПР21.	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

4. Структура навчальної дисципліни

№ пп	Найменування тем курсу	Кількість годин									
		Денна форма					Заочна форма				
		Всього	Лекції	Семинари	СРС	ІКР	Всього	Лекції	Семинари	СРС	ІКР
Змістовий модуль 1											
1	Тема 1. Предмет, система і завдання науки криміналістики. Методологічні основи науки криміналістики та тенденції їх розвитку	10	4	2	4	0	10	2	2	6	0
2	Тема 2. Криміналістична ідентифікація. Сутність і різновиди ідентифікації та її співвідношення із групофікацією	10	4	2	4	0	10	0	0	10	0
3	Тема 3. Криміналістична техніка. Загальні положення криміналістичної техніки. Криміналістична фотографія, відеозйомка та звукозапис	10	3	0	7	0	10	0	0	10	0
4	Тема 4. Криміналістична трасологія. Вчення про сліди (трасологія)	10	4	2	4	0	10	2	0	8	0
5	Тема 5. Криміналістична балістика. Дослідження вогнепальної і холодної зброї та слідів їх застосування	10	4	2	4	0	10	3	0	7	0
6	Тема 6. Технікокриміналістичне дослідження документів	10	3	0	7	0	10	0		10	0
7	Тема 7. Криміналістичне дослідження письмової мови та почерку	15	4	2	9	0	15	0	0	15	0
Разом за модуль 1		75	26	10	39	0	75	7	2	66	0
Змістовий модуль 2.											
8	Тема 8. Криміналістична ідентифікація людини за ознаками зовнішності (габітоскопія)	10	4	2	4	0	10	2	2	6	0
9	Тема 9. Криміналістична інформатика (криміналістичний облік та реєстрація)	10	4	2	4	0	10	0	0	10	0
10	Тема 10. Загальні положення криміналістичної тактики.	10	3	0	7	0	10	0	0	10	0
11	Тема 11. Поняття, система, структура та елементи методики протидії злочинам	10	4	2	4	0	10	2	0	8	0
12	Тема 12. Криміналістична тактика слідчого огляду місця події	10	4	2	4	0	10	3	0	7	0
13	Тема 13. Криміналістична тактика обшуку	10	3	0	7	0	10	0		10	0
14	Тема 14. Тактика пред'явлення для впізнання. Тактика проведення слідчого експерименту. Тактика призначення та проведення експертиз	15	4	2	9	0	15	0	0	15	0
Разом за модуль 2		75	26	10	39	0	75	7	2	66	0
Усього годин		150	52	20	78	0	150	14	4	132	0
Форма підсумкового контролю: диференційований залік											

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, система і завдання науки криміналістики. Методологічні основи науки криміналістики та тенденції їх розвитку Історія виникнення й розвитку криміналістики. Предмет, об'єкти криміналістики й механізм злочину. Закономірності роботи з речовими доказами, які вивчаються криміналістикою. Загальні та спеціальні (окремі) завдання криміналістики. Система криміналістики. Місце криміналістики в системі інших наук. Теорія відображення як методологічна основа формування криміналістичних знань. Особливості пізнання злочину в судочинстві. Поняття методів криміналістики і їх класифікація. Формально-логічні, загальнонаукові та спеціальні методи криміналістики. Узагальнення слідчої, судової і експертної практики як джерело розробки і удосконалення методів, прийомів, технічних засобів криміналістики. Використання даних природничих і технічних наук в криміналістиці, їх місце в системі методів цієї науки. Співвідношення методів науки криміналістики і методів практичної діяльності в розслідуванні злочинів.

Тема 2. Криміналістична ідентифікація. Сутність і різновиди ідентифікації та її співвідношення із групофікацією. Поняття науково-теоретичних основ криміналістичної ідентифікації. Окремі криміналістичні вчення і теорії. Криміналістична ідентифікація – спеціальний метод криміналістики. Види і форми криміналістичної ідентифікації. Об'єкти і суб'єкти криміналістичної ідентифікації. Поняття ідентифікаційного періоду. Загальні та власні ідентифікаційні ознаки в криміналістиці. Криміналістична діагностика та її завдання. Відмінність ідентифікаційних досліджень від діагностичних. Ототожнення, установлення групової приналежності і загального джерела походження об'єктів. Методика ідентифікаційного дослідження. Значення висновків ідентифікаційних досліджень для розкриття і розслідування злочинів. Криміналістичне вчення про механізм злочину.

Тема 3. Криміналістична техніка. Загальні положення криміналістичної техніки. Криміналістична фотографія, відеозйомка та звукозапис Поняття і структура криміналістичної техніки. Джерела формування і розвитку криміналістичної техніки. Класифікація криміналістичних методів, прийомів і засобів. Поняття спеціальних криміналістичних знань. Форми використання криміналістичної техніки. Методи, прийоми і науково-технічні засоби виявлення, фіксації, вилучення і дослідження слідів злочину. Комплекти науково-технічних засобів, що використовуються в розкритті і розслідуванні злочинів. Технічні засоби і методи лабораторного дослідження речових доказів. Можливості застосування вимірювальної, мікродослідної, аналітичної, обчислювальної техніки. Критерії допустимості використання наукових методів і технічних засобів у судочинстві. Доказове значення результатів застосування криміналістичної техніки. Перспективи і проблеми розвитку криміналістичної техніки. Судова фотографія, її види, способи, прийоми. Особливості фотографування окремих об'єктів: місця події, живих осіб, трупа, речових доказів. Задачі, що вирішуються методами дослідної фотографії. Кінозйомка і відеозапис. Види й способи їх здійснення в ході проведення слідчих дій. Правила оформлення фотознімків, матеріалів кінозйомки і відеозапису, які додаються до матеріалів кримінальної справи. Використання фотозйомки і відеозапису на попередньому слідстві і в суді. Фототехніка і електроакустична експертиза: поняття, задачі і напрямки розвитку.

Тема 4. Криміналістична трасологія. Вчення про сліди (трасологія) Поняття, предмет і завдання судової трасології. Механізм утворення слідів. Види слідів у трасології та їх класифікація. Основні правила виявлення, огляду, фіксації та вилучення слідів. Основні положення методики трасологічної експертизи. Методика криміналістичної ідентифікаційної експертизи. Стадії ідентифікаційного процесу. Поняття огляду, фіксації слідів ніг, взуття, доріжки слідів ніг людини та їх основних ознак. Слідоутворення слідів взуття та босих ніг; слідів транспортних засобів; слідів зламу та інструментів. Процесуальне оформлення речових доказів на експертизу з винесенням питань, необхідних для вирішення експертом.

Тема 5. Криміналістична балістика. Дослідження вогнепальної і холодної зброї та слідів їх застосування. Поняття судової балістики, її наукові основи. Об'єкти балістичного дослідження: зброя, боєзапаси, вибухові пристрої, сліди пострілу і вибуху. Наукові методи і технічні засоби виявлення, огляду, фіксації та вилучення об'єктів судової балістики. Встановлення обставин використання зброї і вибухових речовин: їх виду, способу виготовлення; напрямлення, місця й дистанції пострілу. Ототожнення зброї за слідами на гільзах, кулях, шроті. Підготовка матеріалів і призначення судово-балістичної та вибухово-технічної експертизи. Поняття холодної зброї та вибухових речовин слідів її застосування. Механізм утворення слідів від такого роду зброї і вибуху. Характеристика вказаної зброї та її класифікація за об'єктами дослідження. Характеристика ударно-роздроблювальної; клинкової; замаскованої та комбінованої холодної зброї. Засоби виявлення, огляду, фіксації і вилучення холодної зброї та слідів її застосування. Експертиза холодної зброї та вибухових речовин та питання, що вирішуються нею і виступають джерелом доказового значення.

Тема 6. Техніко-криміналістичне дослідження документів. Поняття, види і наукові основи криміналістичного дослідження документів. Поняття і класифікація документів. Правила поводження з документами. Зміст і задачі криміналістичного дослідження документів. Технічне дослідження документів: поняття, зміст і види. Задачі і методика слідчого огляду документів. Види підробки документів. Ознаки зміни тексту документа і способи їх виявлення. Встановлення способу виготовлення документа і давнини тексту. Ідентифікація матеріалів і засобів, використаних для виготовлення документа. Відтворення змісту пошкоджених документів. Ознаки підробки печаток і штампів. Дослідження машинописних текстів. Дослідження поліграфічної продукції. Встановлення виду і способу друку, особливостей засобів (друкарських форм) з метою встановлення місця виготовлення друкарської продукції. Техніко-криміналістична експертиза документів: поняття, можливості, підготовка матеріалів для її призначення.

Тема 7. Криміналістичне дослідження письмової мови та почерку. Рукописні документи. Поняття письма і почерку. Навики письма та його властивості. Ознаки письмової мови і почерку. Ідентифікаційні ознаки письма і почерку, їх класифікація. Не ідентифікаційне дослідження письма – мета дослідження. Можливості встановлення властивостей і стану особи за її почерком. Почеркознавча й авторознавча експертизи: поняття, задачі, можливості. Підготовка матеріалів і призначення такого роду експертиз.

Тема 8. Криміналістична ідентифікація людини за ознаками зовнішності (габітоскопія). Поняття і наукові основи ототожнення особи за зовнішніми ознаками. Характеристика ознак зовнішності, їх класифікація та ідентифікаційне значення. Функціональний портрет людини. Методика опису функціональних (динамічних) та особливих ознак людини. Джерела інформації про ознаки зовнішності людини. Засоби і методи фіксації зовнішніх ознак людини. Співвідношення опису, впізнання та ідентифікації особи. Судово-портретна експертиза: поняття, предмет, методи, підготовка матеріалів для її призначення.

Тема 9. Криміналістична інформатика (криміналістичний облік та реєстрація). Поняття, завдання та види кримінальної реєстрації. Наукові і правові засади криміналістичного обліку. Об'єкти і форми криміналістичних обліків. Система, принципи організації і функціонування криміналістичних обліків. Способи реалізації даних обліків у розшуку осіб, предметів, у розкритті злочинів. Допоміжні інформаційні системи, що використовуються правоохоронними органами в розшуковій діяльності.

Тема 10. Загальні положення криміналістичної тактики. Криміналістична тактика: поняття, система і завдання. Правові, психологічні та етичні основи криміналістичної тактики. Принципи криміналістичної тактики. Поняття тактичних прийомів, їх джерела і класифікація. Критерії допустимості та ефективності тактичних методів і засобів. Поняття, сутність і види тактичних

операцій (комбінацій), їх значення й використання в розкритті та розслідуванні злочинів. Слідчі ситуації: поняття і види. Фактори, що обумовлюють формування і розвиток слідчої ситуації. Слідча ситуація як основа прийняття тактичних рішень. Тактичне рішення слідчого. Тактичний ризик у діяльності слідчого.

Тема 11. Організація планування розслідування та слідчі версії Характеристика і форми взаємодії правоохоронних органів. Фактори, що впливають на ефективність взаємодії. Криміналістична версія: поняття, логічна природа, види. Правила побудови і перевірки версій. Сутність планування розслідування, його принципи. Аналіз слідчої ситуації як умова забезпечення ефективності планування розслідування. Особливості окремих видів планування: слідчої дії, тактичної операції, роботи у кримінальній справі в цілому, розслідування багатоепізодних справ, групи справ, що знаходяться в переведенні слідчого, у бригадному методі розслідування. Тактика планування розслідування. Складові елементи плану, допоміжна документація у плануванні.

Тема 12. Криміналістична тактика слідчого огляду місця події Поняття, сутність і завдання слідчого огляду. Види слідчого огляду. Роль слідчого огляду в розкритті і розслідуванні злочину. Загальні положення тактики слідчого огляду. Огляд місця події. Підготовка до огляду. Учасники огляду. Етапи огляду місця події. Тактичні прийоми огляду. Дослідження слідів на місці події. Поєднання огляду місця події з оперативно-розшуковими заходами. Негативні обставини, їх значення і викриття інсценування злочинів. Використання спеціальних знань і науково-технічних засобів у слідчому огляді. Фіксація огляду місця події і його результатів. Зміст і форма протоколу огляду місця події. Додатки до протоколу огляду: плани, схеми, фотознімки, кіноі відеострічки, зліпки слідів. Оцінка результатів огляду місця події. Особливості огляду трупа на місці його знаходження. Участь судового медика у огляді трупа. Ексгумація трупа. Тактика огляду предметів і документів. Особливості огляду поштово-телеграфної кореспонденції. Особливості огляду тварин та їх трупів. Освідчування, його види.

Тема 13. Криміналістична тактика обшуку Поняття, сутність і види обшуку. Правові і фактичні підстави обшуку. Відмінність обшуку від догляду і оперативного обстеження приміщень, транспортних засобів, багажу. Психологічні і етичні основи обшуку. Підготовка до обшуку. Технічні засоби обшуку. Особливості тактики обшуку в приміщенні і на місцевості. Види тайників і прийоми їх виявлення. Особистий обшук. Раптовість як умова ефективності обшуку.

Тема 14. Тактика пред'явлення для впізнання. Тактика проведення слідчого експерименту. Тактика призначення та проведення експертиз Поняття, сутність і види пред'явлення для впізнання. Психологічні основи пред'явлення для впізнання. Підготовка до пред'явлення для впізнання осіб, предметів, ділянок місцевості, тварин, трупів. Проведення впізнання за фотознімками, кіно- і відеострічками. Можливості повторного впізнання. Зустрічне впізнання. Фіксація ходу і результатів пред'явлення для впізнання у розслідуванні злочинів. Поняття, сутність та значення слідчого експерименту. Підготовка до слідчого експерименту. Тактичні прийоми, які необхідно використовувати. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту. Поняття та види експертиз. Система установ, які мають право проводити експертизи. Правові основи тактики підготовки, призначення і проведення судової експертизи. Способи оцінки наукової достовірності висновку експерта.

6. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Предмет, система і завдання науки криміналістики. Методологічні основи науки криміналістики та тенденції їх розвитку	4	2

2	Тема 2. Криміналістична ідентифікація. Сутність і різновиди ідентифікації та її співвідношення із групофікацією	4	0
3	Тема 3. Криміналістична техніка. Загальні положення криміналістичної техніки. Криміналістична фотографія, відеозйомка та звукозапис	3	0
4	Тема 4. Криміналістична трасологія. Вчення про сліди (трасологія)	4	2
5	Тема 5. Криміналістична балістика. Дослідження вогнепальної і холодної зброї та слідів їх застосування	4	3
6	Тема 6. Технікокриміналістичне дослідження документів	3	0
7	Тема 7. Криміналістичне дослідження письмової мови та почерку	4	0
8	Тема 8. Криміналістична ідентифікація людини за ознаками зовнішності (габітоскопія)	4	2
9	Тема 9. Криміналістична інформатика (криміналістичний облік та реєстрація)	4	0
10	Тема 10. Загальні положення криміналістичної тактики.	3	0
11	Тема 11. Поняття, система, структура та елементи методики протидії злочинам	4	2
12	Тема 12. Криміналістична тактика слідчого огляду місця події	4	3
13	Тема 13. Криміналістична тактика обшуку	3	0
14	Тема 14. Тактика пред'явлення для впізнання. Тактика проведення слідчого експерименту. Тактика призначення та проведення експертиз	4	0
Усього годин		52 год.	14 год.

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Предмет, система і завдання науки криміналістики. Методологічні основи науки криміналістики та тенденції їх розвитку	2	2
2	Тема 2. Криміналістична ідентифікація. Сутність і різновиди ідентифікації та її співвідношення із групофікацією	2	0
3	Тема 3. Криміналістична техніка. Загальні положення криміналістичної техніки. Криміналістична фотографія, відеозйомка та звукозапис	0	0
4	Тема 4. Криміналістична трасологія. Вчення про сліди (трасологія)	2	0
5	Тема 5. Криміналістична балістика. Дослідження вогнепальної і холодної зброї та слідів їх застосування	2	0
6	Тема 6. Технікокриміналістичне дослідження документів	0	
7	Тема 7. Криміналістичне дослідження письмової мови та почерку	2	0
8	Тема 8. Криміналістична ідентифікація людини за ознаками зовнішності (габітоскопія)	2	2

9	Тема 9. Криміналістична інформатика (криміналістичний облік та реєстрація)	2	0
10	Тема 10. Загальні положення криміналістичної тактики.	0	0
11	Тема 11. Поняття, система, структура та елементи методики протидії злочинам	2	0
12	Тема 12. Криміналістична тактика слідчого огляду місця події	2	0
13	Тема 13. Криміналістична тактика обшуку	0	
14	Тема 14. Тактика пред'явлення для впізнання. Тактика проведення слідчого експерименту. Тактика призначення та проведення експертиз	2	0
Усього годин		20 год.	4 год.

**8. Теми практичних занять
Не передбачено навчальним планом**

9. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Предмет, система і завдання науки криміналістики. Методологічні основи науки криміналістики та тенденції їх розвитку	4	6
2	Тема 2. Криміналістична ідентифікація. Сутність і різновиди ідентифікації та її співвідношення із групофікацією	4	10
3	Тема 3. Криміналістична техніка. Загальні положення криміналістичної техніки. Криміналістична фотографія, відеозйомка та звукозапис	7	10
4	Тема 4. Криміналістична трасологія. Вчення про сліди (трасологія)	4	8
5	Тема 5. Криміналістична балістика. Дослідження вогнепальної і холодної зброї та слідів їх застосування	4	7
6	Тема 6. Технікокриміналістичне дослідження документів	7	10
7	Тема 7. Криміналістичне дослідження письмової мови та почерку	9	15
8	Тема 8. Криміналістична ідентифікація людини за ознаками зовнішності (габітоскопія)	4	6
9	Тема 9. Криміналістична інформатика (криміналістичний облік та реєстрація)	4	10
10	Тема 10. Загальні положення криміналістичної тактики.	7	10
11	Тема 11. Поняття, система, структура та елементи методики протидії злочинам	4	8
12	Тема 12. Криміналістична тактика слідчого огляду місця події	4	7
13	Тема 13. Криміналістична тактика обшуку	7	10
14	Тема 14. Тактика пред'явлення для впізнання. Тактика проведення слідчого експерименту. Тактика призначення	9	15

	та проведення експертиз		
		Усього годин	78 год. 132 год.

10. Теми лабораторних занять

Не заплановано навчальним планом

11.Завдання для самостійної роботи

Практикум (теми рефератів):

1. Застосування криміналістичних знань, засобів і методів в інших сферах суспільного життя.
2. Поняття і зміст техніко-криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень.
3. Місце і роль криміналістичних знань в системі професійних знань співробітників правоохоронних органів.
4. Поняття протидії розслідуванню кримінальних правопорушень та форми її прояву.
5. Криміналістичні засоби та методи подолання протидії розслідуванню кримінальних правопорушень.
6. Організаційні та психологічні основи допиту.
7. Сучасний погляд на класифікацію судових експертиз.
8. Етичні критерії допустимості тактичних прийомів.
9. Тактичні особливості пред'явлення для впізнання особи поза візуальним спостереженням.
10. Співвідношення понять «місце події» та «місце вчинення злочину».
11. Процесуальні форми криміналістичної ідентифікації.
12. Поняття «нетрадиційних» засобів та методів отримання криміналістично значущої інформації та їх роль у розслідуванні злочинів.
13. Теорія спілкування у криміналістиці.
14. Усна мова як джерело криміналістично значущої інформації.
15. Кореляційні зв'язки структурних елементів криміналістичної характеристики.
16. Теорія відображення у криміналістиці.
17. Поняття причинно-наслідкових зв'язків у криміналістиці.
18. Сучасні можливості криміналістичних експертиз.
19. Тактика проведення слідчих (розшукових) дій у режимі відеоконференції.

Орієнтовний перелік питань для тестового контролю самостійної роботи:

1. Система криміналістичних методів.
2. Класифікація методів криміналістики.
3. Загальнонаукові методи криміналістики.
4. Спеціальні (окремі) методи криміналістики.
5. Критерії допустимості спеціальних криміналістичних методів.
6. Поняття та сутність криміналістичної ідентифікації.
7. Об'єкти та суб'єкти криміналістичної ідентифікації.
8. Встановлення групової належності як окремий метод криміналістики.
9. Стадії процесу криміналістичної ідентифікації.
10. Ідентифікаційне поле та ідентифікаційний період.
11. Теоретичні основи криміналістичної тактики.
12. Поняття і сутність тактичного прийому.
13. Види тактичних прийомів.
14. Поняття і сутність слідчої ситуації.
15. Види слідчих ситуацій.
16. Класифікація слідчих (розшукових) дій. Завдання слідчих (розшукових) дій.
17. Критерії допустимості тактичних прийомів.
18. Тактичне рішення, тактична комбінація, тактична операція.
19. Поняття, сутність та види слідчого огляду.

20. Тактичні прийоми огляду місця події.
21. Тактичні особливості огляду трупа.
22. Ексгумація трупа та огляд, пов'язаний з ексгумацією.
23. Поняття та сутність освідчування. Тактичні рекомендації щодо проведення освідчування.
24. Поняття, сутність та види обшуку.
25. Підготовка до обшуку.
26. Особливості тактики обшуку в приміщенні і на місцевості.
27. Поняття, значення та види допиту.
28. Підготовка до допиту. Визначення предмету допиту. Тактичні прийоми допиту.
29. Тактичні особливості проведення допиту двох та більше вже допитаних осіб.
30. Поняття, сутність і види пред'явлення для впізнання.
31. Пред'явлення для впізнання осіб, речей, трупів.
32. Особливості пред'явлення для впізнання речей, людей у специфічних слідчих ситуаціях.
33. Поняття, сутність слідчого експерименту, його мета та види. Учасники слідчого експерименту.
34. Умови та прийоми проведення слідчого експерименту.
35. Оцінка і використання отриманих результатів у розслідуванні.
36. Засади використання спеціальних знань для збирання інформації на досудовому слідстві.
37. Правові та фактичні підстави проведення судових експертиз.
38. Особливості призначення і проведення комплексних експертиз.
39. Отримання зразків для експертизи. Примусове отримання зразків.
40. Поняття, сутність і завдання криміналістичної методики.
41. Принципи та джерела криміналістичної методики.
42. Структура криміналістичної методики. Загальні положення методики.
43. Структура та види окремих методик розслідування злочинів.
44. Потреби слідчої практики як умова розвитку криміналістичної методики.
45. Поняття, сутність та елементи криміналістичної характеристики злочинів.
46. Співвідношення криміналістичної характеристики злочинів з кримінально-правовою та кримінологічною.

12. Питання для підготовки до модульного та підсумкового контролю (диференційованого заліку)

1. Система криміналістичних методів.
2. Класифікація методів криміналістики.
3. Загальнонаукові методи криміналістики.
4. Спеціальні (окремі) методи криміналістики.
5. Методи криміналістичної техніки.
6. Методи криміналістичної тактики.
7. Критерії допустимості спеціальних криміналістичних методів.
8. Поняття та сутність криміналістичної ідентифікації.
9. Об'єкти та суб'єкти криміналістичної ідентифікації.
10. Види криміналістичної ідентифікації.
11. Встановлення групової належності як окремий метод криміналістики.
12. Стадії процесу криміналістичної ідентифікації.
13. Криміналістична групофікація як стадія процесу ідентифікації та як самостійний метод криміналістики.
14. Форми криміналістичної ідентифікації.
15. Ідентифікаційні ознаки та їх властивості.
16. Ідентифікаційне поле та ідентифікаційний період.
17. Поняття і сутність тактичного прийому. Види тактичних прийомів.
18. Поняття і сутність слідчої ситуації. Види слідчих ситуацій.
19. Види тактичних прийомів. Критерії допустимості тактичних прийомів.
20. Тактичне рішення, тактична комбінація, тактична операція.
21. Нетрадиційні засоби криміналістичної тактики.

22. Поняття, сутність та види слідчого огляду. Завдання слідчого огляду.
23. Підготовка до огляду. Учасники огляду. Етапи огляду. Тактичні прийоми огляду місця події.
24. Використання науково-технічних засобів при огляді. Фіксація результатів огляду. Зміст та форма протоколу огляду.
25. Тактичні особливості огляду трупа. Ексгумація трупа та огляд, пов'язаний з ексгумацією.
26. Мета і правила огляду речей.
27. Загальні правила поводження з криміналістично значущою інформацією.
28. Поняття та сутність освідчування. Тактичні рекомендації щодо проведення освідчування.
29. Поняття, сутність та види обшуку. Правові та фактичні підстави проведення обшуку.
30. Підготовка до обшуку. Технічні засоби пошуку.
31. Особливості тактики обшуку в приміщенні і на місцевості. Особистий обшук.
32. Фіксація ходу та результатів обшуку.
33. Поняття, значення та види допиту.
34. Підготовка до допиту. Визначення предмету допиту. Тактичні прийоми допиту.
35. Тактика допиту і управління спілкуванням у безконфліктних ситуаціях.
36. Тактика допиту і управління спілкуванням у конфліктних ситуаціях.
37. Тактичні особливості проведення допиту двох та більше вже допитаних осіб.
38. Фіксація ходу та результатів допиту. Технічні засоби фіксації.
39. Поняття, сутність і види пред'явлення для впізнання.
40. Підготовка до пред'явлення для впізнання.
41. Пред'явлення для впізнання осіб, речей, трупів.
42. Особливості пред'явлення для впізнання речей, людей у специфічних слідчих ситуаціях.
43. Фіксація ходу і результатів пред'явлення для впізнання.
44. Поняття, сутність слідчого експерименту, його мета та види. Учасники слідчого експерименту.
45. Підготовка до проведення слідчого експерименту. Особливості інструктажу учасників експерименту.
46. Умови та прийоми проведення слідчого експерименту.
47. Фіксація умов, ходу та результатів слідчого експерименту. Технічні засоби фіксації.
48. Оцінка і використання отриманих результатів у розслідуванні.
49. Засади використання спеціальних знань для збирання інформації на досудовому слідстві.
50. Правові та фактичні підстави проведення судових експертиз.
51. Класифікація судових експертиз. Вибір державної спеціалізованої установи.
52. Особливості призначення і проведення комплексних експертиз.
53. Поняття і види зразків для проведення експертизи. Загальні вимоги до зразків.
54. Отримання зразків для експертизи. Примусове отримання зразків.
55. Проблемні питання проведення експертизи за ініціативою сторони захисту.
56. Поняття, сутність і завдання криміналістичної методики. Принципи та джерела криміналістичної методики.
57. Структура криміналістичної методики. Структура та види окремих методик розслідування злочинів.
58. Потреби слідчої практики як умова розвитку криміналістичної методики.
59. Поняття, сутність та елементи криміналістичної характеристики злочинів.
60. Співвідношення криміналістичної характеристики злочинів з кримінально-правовою та кримінологічною.

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях:

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо);

– інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях:

- вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні, семінарські та лабораторні заняття);
- метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо);
- Дослідницький метод
- Пошуковий метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Криміналістика» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді *усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проектів, творчих завдань, тощо.*
- для модульного контролю у вигляді *письмової відповіді, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.*
- для підсумкового контролю *проведення заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.).*

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *модульний контроль* передбачає письмове виконання різних видів контрольних завдань.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену або заліку

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Криміналістика» є підсумковий контроль - диф.залік.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Рекомендоване оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти:

№	Вид навчальної діяльності здобувачів вищої освіти*	Кількість балів
1.	Реферат, есе	1-5
2.	Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач	1-5
3.	Індивідуальне завдання	1-5
4.	Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
5.	Ділова гра, практичний кейс, тощо.	1-10
6.	Участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо)	1-10
7.	Модульний контроль (для денної форми здобуття освіти)	1-20
8.	Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти оцінюються за такими критеріями:

Бали	Критерії оцінювання
90-100	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання інших галузей знань, вдало наводить приклади.
82-89	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять.
75-81	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
64-74	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, проте відповідь неповна, неглибока, містить неточності, є помилки у формулюванні понять, відчуються складнощі в застосуванні знань при наведенні прикладів.
60-63	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
35-59	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
1-34	Здобувач вищої освіти не засвоїв програмний матеріал.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА A ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для диференційованого заліку, екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для недиференційованого заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота														Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2									Самостійна робота
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14			
1	1	2	3	3	3	2	3	3	3	2	2	1	1	10	40	100
Модульний контроль 1 - 10							Модульний контроль 2 - 10									

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	50	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Криміналістика» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- методичні вказівки до вивчення дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- варіанти завдань для модульного контролю;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основні нормативні акти:

1. Про захист прав людини і основоположних свобод : Конвенція Ради Європи від 4 листоп. 1950 р. (в ред. від 1 червн. 2010 р.) (зі змінами та доповненнями, внесеними Протоколом № 11 від 11 трав. 1994 року, Протоколом № 14 від 13 трав. 2004 року) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004. – Назва з екрана.
2. Конституція України : Закон України від 28 червн. 1996 р. № 254к/96- ВР (станом на 15 берез. 2016 р.) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. – Назва з екрана.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України № 4651- VI від 13 квіт. 2012 р. (зі змінами та доповненнями): [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/4651-17. – Назва з екрана.
4. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III (ред. від 1 травн. 2016 р.) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. – Назва з екрана.
5. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 лип. 2012 р. № 5076-VI (ред. від 6 лют. 2016 р.) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>. – Назва з екрана.
6. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12 листоп. 2015 р. № 794-VIII : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/794-19>. – Назва з екрана.
7. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23 груд. 1993 р. № 3781-XII (ред. від 1 берез. 2016 р.) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>. – Назва з екрана.

8. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : Закон України від 23 груд. 1993 № 3782-ХІІ (ред. 1 берез. 2016 р.) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>. – Назва з екрана.
9. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700- VII (в ред. від 05.10.2016) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/rada/show/1700-18/page2>. – Назва з екрана.
10. Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції : Закон України від 12 серп. 2014 р. № 1632-VII : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1632-18>. – Назва з екрана.
11. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України від 10 листоп. 2015 р. № 772-VIII : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/772-19>. – Назва з екрана.
12. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1698-VII (ред. від 1 трав. 2016 р.) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>. – Назва з екрана. 53
13. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580- VIII : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>. – Назва з екрана.
14. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-ХІІ (ред. від 1 берез. 2016 р) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>. – Назва з екрана.
15. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII (ред. 12 трав. 2016 р.) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>. – Назва з екрана.
16. Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20 вер. 2011 р. № 3739-VI (ред. від 9 груд. 2015 р.) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3739-17>. – Назва з екрана.
17. Про судову експертизу : Закон України від 25 лют. 1994 р. № 4038-ХІІ (ред. від 1 січ. 2016 р.) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>. – Назва з екрана.
18. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 черв. 2016 р. № 1402-VIII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>. – Назва з екрана.
19. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки : Закону України від 14.10.2014 № 1699-VII (в ред. від 08.08.2015) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/rada/show/1699-18>. – Назва з екрана.
20. Інструкція про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах : Затверджено наказом Міністерства юстиції України від 12 груд. 2011 р. № 3505/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 7 верес. 2015 р. № 1659/5) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1431-11>. – Назва з екрана.
21. Інструкція про поведження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах внутрішніх справ України : Затверджено наказом МВС України від 9 лип. 2014 р. № 653 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0870-14>. – Назва з екрана.
22. Інструкція про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події : наказ МВС України від 6 листоп. 2015 р. № 1377 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/1378204>. – Назва з екрана.
23. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події : Затверджено наказом МВС України від 3 листоп. 2015 р. № 1339 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/1378204>. – Назва з екрана.

24. Інструкція про порядок проведення криміналістичних досліджень транспортних засобів і реєстраційних документів, що їх супроводжують, 54 працівниками Експертної служби МВС України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : Затверджено наказом МВС України від 31 трав. 2013 р. № 537 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1309-13>. – Назва з екрана.

Підручники

1. Андреев И.С., Грамович Г.И., Порубов Н.И. Криминалистика: Учебное пособие - М.: Высшая школа, 1997. - 344 с.
2. Баев О.Я. Основы криминалистики: курс лекций. – М.: Экзамен, 2001. -288 с.
3. Баронин А.С. Психологический профиль убийц: Пособие по криминальной психологии и криминалистике. – К.: Видавництво Паливода А.В., 2001. – 176 с.
4. Белкин Р.С. Криминалистика: Учебный словарь- справочник - М.: Юристъ, 1999.-268 с.
5. Белкин Р.С. Криминалистическая энциклопедия - М.:Мегатрон, 2000.- 334 с.
6. Белкин Р.С. Курс криминалистики - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. - 837 с.
7. Беляков А.А. Взрывчатые вещества и взрывные устройства (криминалистическая взрывотехника) - М.: ООО Издательство «Юрлитинформ», 2003. – 256 с.
8. Біленчук П.Д., Кофанов А.В., Сулява О.Ф. Балістика: криміналістичне вогнестрільне зброєзнавство. Підручник / За ред проф. П.Д.Біленчука. – К.: Міжнародна агенція «VeeZone», 2003. – 384 с.
9. Біленчук П.Д., Кофанов А.В., Сулява О.Ф. Зброєзнавство: правові основи обігу вогнестрільної зброї. Порівняльний аналіз вітчизняного та зарубіжного законодавства: Україна. Європа, Світ. Монографія / За ред проф. П.Д.Біленчука. – К.: Міжнародна агенція «VeeZone», 2004. – 464 с.
10. Буринский Е.Ф. Судебная экспертиза документов, производство ее и пользование ею. – М.: «ЛексЭст», 2002. – 464 с.
11. Галахов С.С. Криминальные взрывы. Основы оперативно-розыскной деятельности по борьбе с преступлениями террористического характера // С.С.Галахов – М.: Экзамен, 2002. – 288 с.
12. Гора І.В. Криміналістика: Посібник для підготовки до іспитів - К.: Видавництво Паливода А.В., 2003. - 146 с.
13. Григорьев В.Н., Прушинский Ю.В. Первоначальные действия при получении сведений о преступлении (процессуальные и организационно-правовые формы): Учебное пособие. – М.: ЮИ МВД РФ, Книжный мир, 2002. – 103 с.
14. Денисюк С.Ф., Шепитько В.Ю. Обыск в системе следственных действий (Тактико-криминалистический анализ) - Харьков: Консум, 1999. - 160 с.
15. Дубовий О.П., Лукашенко В.Я., Рибалко Я.В., Тимошенко П.Ю., Чорнобай Л.М. Криміналістичне дослідження слідів рук: Науково-практичний посібник. / За ред. Я.Ю.Кондратьєва. – К.: Атіка, 2000. – 152 с.
16. Жердев В.А., Комиссаров В.И. Расследование серийных корыстно-насильственных преступлений, совершенных организованными группами, на первоначальном этапе. – М.: Издат-во «Юрлитинформ», 2002. – 160 с.
17. Зорин Г.А. Использование криминалистических игр, инверсий, эффектов и тактических ловушек при расследовании, обвинении и защите по уголовным делам. Учебно-методическое пособие. – М.: ООО Издательство «Юрлитинформ», 2002. – 360 с.
18. Зорин Г.А., Зорина М.Г., Зорин Р.Г. Возможности криминалистического анализа в процессе предварительного расследования, государственного обвинения и профессиональной защиты по уголовным делам. Учебно-методическое пособие. – М.: Издательство «Юрлитинформ», 2001. – 336 с.
19. **ІЩЕНКО А.В., ІЕРУСАЛИМОВ І.О., УДОВЕНКО Ж.В. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ДОКАЗУВАННЯ В РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ: НАВЧ. ПОСІБ. - К.: ЦУЛ, 2007. - 160 с.**
20. **КОГУТИЧ І.І. КРИМІНАЛІСТИКА: КУРС ЛЕКЦІЙ - К.: АТІКА, 2008. - 888 с.**

21. Коновалова В.Е. Версия: концепция и функции в судопроизводстве - Харьков.: Консум, 2000. - 176 с.
22. Корниенко Н.А. Следы человека в криминалистике. – СПб: Питер, 2001.- 352 с.
23. Коновалова В.Е. Допрос: тактика и психология - Х.: Консум, 1999. - 157 с.
24. Криміналістика: Підручник / За ред. П.Д.Біленчука.-К.: Право, 1997. -256 с.
- 25.Криміналістика: Підручник для слухачів, ад'юнктів, викладачів вузів системи МВС України. - К.: Атіка, 1998 - 416 с .
25. Криминалистика: Учебник для вузов / А.Ф.Вольинский, Т.В.Аверьянова и др. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 1999. - 615 с.
26. Криминалистика (конспект лекций в схемах): Пособие для подготовки к экзаменам - М.: ПРИОР, 1999. - 144 с.
27. Криминалистика: Учебник / Отв. ред. Н.П.Яблоков. - М.: Юристъ, 1999. – 718 с.
28. Криміналістика: Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти /Кол. авторів. Кер. В.Ю.Шепітько. – К.: Ін Юре, 2001. - 682 с.
29. Криминалистика. Криминалистическая тактика и методика расследования преступлений / Под ред. проф. В.Ю.Шепітько/ - Харьков: ООО «Одиссей», 2001. – 528 с.
30. Криминалистика - М.: Юристъ, 2001. – 760 с.
31. Криминалистика: Учебник / Под ред. Т.А.Седовой, А.А.Эксархопуло. - СПб.: Издательство "Лань", 2001. – 928 с.
32. Криминалистика: Учебник / Под ред. В.А.Образцова. - М.: Юристъ, 2002.-735 с.
33. Криминалистика: Учебник / Под ред. А.Г.Филиппова. - М.: Спарк, 2004. – 750 с.
34. Криміналістика: Підручник для студентів юрид. спец. вищих закладів освіти /За ред. В.Ю.Шепітька. - К.: Ін Юре, 2004. - 728 с.
35. Криміналістика в тестах: навч. посіб. / І.І. Когутич, О.М. Калужна, І.В. Жолнович та ін. / За заг. ред. І.І. Когутича. – К.: Алерта, 2013. – 534 с.
36. Кузьмічов В., Прокопенко Г.І. Криміналістика: Навчальний посібник - К.: Юрінком Інтер, 2001. – 368 с.
37. Курс криминалистики. В 3 т. Т. 1. Общетеоретические вопросы. Криминалистическая техника. Криминалистическая тактика /Под ред О.Н.Коршуновой и А.А.Степанова. – СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2004. – 683 с.
38. Курс криминалистики. В 3 т. Т. 2. Криминалистическая методика: Методика расследования преступлений против личности, общественной безопасности и общественного порядка / Под ред О.Н.Коршуновой и А.А.Степанова. – СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2004. – 639 с.
39. Курс криминалистики. В 3 т. Т. 3. Криминалистическая методика: Методика расследования преступлений в сфере экономики, взяточничества и компьютерных преступлений / Под ред О.Н.Коршуновой и А.А.Степанова. – СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2004. – 573 с.
40. Курс криминалистики. Общая часть / Отв. ред. В.Е.Корноухов. – М.: Юристъ, 2000. – 784 с.
41. Лившиц Е.М., Белкин Р.С. Тактика следственных действий – М.: Новый Юрист, 1997. – 176 с.
42. Лисиченко В.К., Шеховцов Р.М. Форми та способи протидії розслідуванню злочинів, вчинених організованими злочинними організаціями: Науково-практичний посібник. – К.: Атіка, 2009. – 220 с.
43. Маркусь В.О. Криміналістика. Навчальний посібник. - К., 2007. - 558 с.
44. Моисеева Т.Ф. Комплексное криминалистическое исследование потожировых следов человека. – М.: ООО «Городец-издат», 2000. – 224 с.
45. Постика И.В. Судебная (криминалистическая) фотография: теория и практика: Монография. – Одесса: Юридическая литература, 2002. – 296 с.
46. Россинская Е.Р. Криминалистика. Вопросы и ответы: Учебное пособие для вузов - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 1999. - 351 с.
47. Руководство по расследованию преступлений: Научно-практическое пособие /А.В.Гриненко, Т.В.Каткова, Г.К.Кожевников и др. – Харьков: Консум, 2001. – 608 с.

48. Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі): Підручник – К.: Кондор, 2005. - 588 с.
49. Салтевський М.В. Криміналістика: Підручник у 2-х ч. Частина 1. - Харків: Консум, 1999. - 416 с.
50. Салтевський М.В. Криміналістика: Підручник у 2-х ч. Частина 2 (методика і тактика). - Харків: Консум, 2001. - 528 с.
51. Самищенко С.С. Атлас необычных папиллярных узоров. – М.: Юриспруденция, 2001. – 320 с.
52. Скригонюк М. Криміналістика: Підручник - К.: Атіка, 2005. - 496 с.
53. Соловьев А.Б. Процессуальные, психологические и тактические основы допроса на предварительном следствии. - М.: ООО Издательство «Юрлитинформ», 2002. – 192 с.

Допоміжна:

54. Тищенко В.В. Корістно-насильственные преступления: криминалистический анализ: Монография. – Одесса: Юридическая литература, 2002. – 360 с.
55. Топорков А.А. Словесный портрет: Практическое пособие. – М.: Юристь, 1999. – 112 с.
56. Чурилов С.Н. Выпускная квалификационная работа по криминалистике: подготовка и защита: Методическое пособие. – М.: Издательско-книготорговый центр «Маркетинг», 2002. – 44 с.
57. Чурилов С.Н. Криминалистическая тактика: Учебное пособие в структурно-логических схемах.. - М.: Издательско-книготорговый центр «Маркетинг», 2001. – 184 с.
58. Шеремет А.П. Криміналістика. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 472 с.
59. Шепітько В.Ю. Криміналістика: Словник термінів. –К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – 264 с.
60. Эрих Анушат. Искусство раскрытия преступлений и законы логики. – М.: «ЛексЭст», 2002. – 112 с.
61. Яблоков Н.П. Криминалистика: Учебник для вузов - М.: НОРМА-ИНФРА-М., 2000. - 384 с.

Інформаційні ресурси

- <http://rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
- <http://gp.gov.ua> – Офіційний сайт Генеральної прокуратури України.
- <http://kmu.gov.ua> – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
- <http://minjust.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства юстиції України.
- <http://court.gov.ua> – Офіційний портал Державної судової адміністрації України.
- <http://mvs.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України.
- <http://www.naiu.kiev.ua/naiu/tslc/index.php> – Офіційний сайт Національної академії внутрішніх справ
- <http://nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.
- <http://catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України, каталог книжкових та спеціальних видань (з 1995 року).